

מסורת הש"ם עם הוספות

(א) [נקמן דף מת.], (ב) [תוספתא פרק ב], (ג) [ע"י פרש"י שנת קנד: ד"ה שמים צדי אלס], (ד) תוספתא פ"ב ה"ז, (ה) מכילתא פ' נא וכן בתוספתא שם, (ו) שנת קנז, (ז) [מס' ד"א פ"ב], (ח) תוספתא פרק ב ה"ה, (ט) עיין לעיל טז ע"ב.

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

(א) תוס' ד"ה ואמרי וכו' וזריך לאכול שם ציו"ט:

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תורה אור השלם
(א) וְעִבְרָתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּלִילִיָּה הָיָה וְהִבִּיתִי כֹל כְּבוֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד בְּהֵמָה וּבְכָל אֱלֹהֵי מִצְרַיִם אֶעֱשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְיָ: (שמות יב, יב)
(ב) כֹּה אָמַר יְיָ אֵל דָּרָךְ הַגּוֹיִם אֵל תַּלְמוּדִי וּמֵאֲתוֹת הַשָּׁמַיִם אֵל תַּחֲתוֹ כִּי יַחְתּוּ הַגּוֹיִם בְּהִמָּוָה: (ירמיה יב, ב)

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

תוספתא פ"ב ה"ה

הישן תחת המטה

כִּי הָאָ בּוֹ, דנשמעתא איכא נמי ריהטא צלא טרחא ואיכא עיון צטרחא: **כִּי** הוו קיימי מקמיה דרב חסדא, צתר לאגמרינהו שמעתתא: מרחטי בגמרא. מה ששמעו מפיו דבר פלוני אסור דבר פלוני מותר: והדר מעייני בבבבא.

להשיב כלום: מאני מושתיא. כוסות:

במטללתא. לפי שאין מאוסים:

מאני מויבלא. קערות לאחר שאכלו

זהו **נריך להוילאן: לבר ממטללתא.**

חוך לסוכה: חצבא. כד של חרס

שואנין צו המיס: ושחיל. דלי של

עץ: שרגא. נר של חרס שקורין

קרושי"ל: סוכה קטנה. של שיעור

מלומס ז' טפחים^(ט) אסור להניחין^(ז)

צתוכה: מקפה של גריסין. ממחרת

לקלקל גשמים מעט: ציבותא.

קסמין של סך היה משיר על המאכל:

רצ יוסף מאניני דעת הוה דתניא

צפ' ערצי פסחים (פסחים ק"ג:) שלשה

חייהן אין חיים הרחמנין והרתחנין

ואניני הדעת שאינם יכולין לסבול

שום דבר מיאוס ואמר רצ יוסף

כולו איתנהו צי: וירדו גשמים.

וירד מן הסוכה לגמור סעודתו צצית

וכשיצב לו פסקו גשמים אין מטריחין

אותו להפסיק ולעלות עד שיגמור:

איבעיא להו עד שיאור. עד שיעלה

עמוד השמר: או עד שיעור. משינתו

הא אם הקץ אפילו היה צתני הלילה

יקום משינתו ויעלה וישן צסוכה:

תא שמע עד שיאור ויעלה עמוד

השחר. ועל כרחיך עד שיעור הוא

דתניא זה דאל"כ מאי ויעלה עמוד

השחר: תרתי. צתמיה שני דצרים

אלו הן סותרים זה את זה שיאור

משמע שהאיר לו המזרח ועלה עמוד

השחר משמע קודם לכן: אלא. על

כרחך שיעור קמני וה"ק עד שיעור

משיעלה עמוד השחר לאפוקי אם

הקץ משינתו צלילה דאין מטריחין^(ט)

ואם עלה השחר ולא ניער אין מקליין

אותו: מי שפך למי. עזד לרצו והכי

קאמר משל לעזד שהיה עושה לרצו

עצדות שאינו עוזדו כהוגן כך צידוע

שאין ישראל עוזדין כשורה או דלמא

הכי קאמר ושפך לו רצו קיתון על

פניו לומר לא מלפני דאי אפשי

צשמושך וירידת גשמים היא שפיכת

קיתון ומכל מקום סימן קללה הוא

ומניה פירושא דמתניתין מיציעא לן

שפיכת הקיתון מאי היא יציצת

הסוכה או ירידת גשמים: **בזמן**

שהחמה לוקה בו. משום דאיירי הכא

צסימני קללה נקט לה: והניח פנפ.

לנטירנ"א: והושיבם בחשך. כך

כשהחמה לוקה אינה מאירה כל כך:

מפני שמלומדים במכותיהם. כל מיני^(ז)

פורעניות הצאין צעולם יש להם לישראל לדאוג ולומר לא צא סימן זה אלא צצצילו יותר משאר אומות מפני שהן רגילין ללקות יותר מכולם:

מושל לסופר. מלמד תינוקות: ורצועה בידו. להכות: מי דואג. אי זה מהן ירא^(ז) שרגיל ללקות: לוקה במזרח. צצקר כשהחמה צמזרח: **באמצע**

הרקיע. צתלות היום כשעומדת צראש כל אדם: לשק. עשוי מנוה של עזים והוא דומה לשחור: **חיצי רעב.** משחירין פנים: **לקה בבניצתו.**

צשקיעתו: פורענות שוהה לבא. כדרך ששוהה הסימן להראות עד כלות היום: **ביציאתו פורענות ממהרת לבא.** כדרך שמהיר הסימן לצא:

ויש אומרים חילוף הדברים. לקה צכניסתו ערצית פורענות ממהרת לצא שהסימן כשם שאין לו שהות לשמש ציום צסמוך לשקיעתו הוא כך

אין שהות לפורענות לצא צציאתו שחרית פורענות שוהה לצא כשם שיש לחמה עוד שהות צציום: **אלהיה.** שרה המליך צעדה כגון סמאל שהיה^(ט)

שר של עשו: אל דרך הגוים אל תלמדו. לעשות כמעשיהם ומשתעשו רצונו מאמות השמים אל תחתו: **בשביל ד' דברים.** לא שמעתי טעם

צדבר: מאורות. ירח וכוכבים: **בותבי פלסתר.** שטרות מוויפים ומכתצי עמל לשום דופי על אדם לכתוצ צשמו מה שלא לוה: **מגדלי בהמה**

דקה. מחריצין את הארץ שאין יכולין לשמרס מלרעות צשדה חציריהס: **ועל קוצצי אילנות טובות.** ואפילו הן שלהן שמשחיתין הן ונראין צצועטין

צהקצ"ה וצצרכתו שמשפיע טווצ: **על משהי שמרות פרועים.** אללס כדי לחזור ולגצות פעס אחרת: **ועל מלוי ברבית.** שמלויין צעלי צתים

לישראל צרצית וכחצי (משלי כה) מרצה הונו צנשך ותרצית לחוץ דליס יקצצנו ואמרינן צצ"מ (ד' ע:) כגון צצור מלכא שחון צהן עניי נכרים:

ועל

בתים לוקין ונמסרין למלכות על שמשהין בידם שטרות פרועין ושמלויין ברבית ושפוסקין צדקה ואינן נותנין ושספק בידו למחות ואינו מוחה. בזמן שמאורות לוקין סימן רע לעובדי כוכבים מלה"ד למלך שצשה סעודה. **בזמן**

שהחמה לוקה סימן רע לעובדי כוכבים [וכו'] שהאומות מונין לחמה לבנה לוקה סימן רע לבני מזרח במערב לבני מזרח במערב באמצע לכל העולם לקה כמין דם חרב בא לעולם

כמין שק רעב בא לעולם לקה בכניסתו פורענות שוהה לבוא ביציאתו פורענות ממהרת לבוא וי"א חילוף ובזמן שעושין רצון מקום אין מתיראין מכל אלו שנאמר ומאורות השמים אל תחתו וגו' עובדי כוכבים יחתו ולא ישראל יחתו: **ת"ר בשביל ד' דברים** חמה לוקה על אב ב"ד שמת ולא נספד כהלכה ועל נערה המאורסה שצעקה בעיר ואין מושיע לה ועל משכב זכור ועל ב' אחים שנשפך דמן כאחת ועל ד' דברים מאורות לוקין על כותבי פלסטר ועל מעידי שקר

חשק שלמה על ר"ח (א) אולי דג"ל למגרס דלא צעי קציעות א"ל סוכה ולעיווי צצגרא וכו' ועי' צרין דהציא פירוש זה צצס י"מ. צ) נראה דחסר כאן וג"ל עד שיגמור סעודתו היה ימן תחת הסוכה וירדו גשמים וירד אין מטריחין אותו לעלות עד שיאור טו.

ועל

פרק שני

סוכה

כט.

מנא דמיבלא. קערות לאחר שאכלו צהן נריך להוילאס מן הסוכה משום מיאוס כך פירש צקונטרס וי"מ כגון קדירות ואגני

דלישא וטעמא דכעין מדורו צעיין והני אין רגילין להיות צצית דירה

אלא צית יש להם לצדס וכן פירש צה"ג כגון קדרי ושפודי וצי טוי וצי

תפי: ואמרי לה בר ממטללתא.

אין שרגא מעניינא דאחרים דמנא

דמיכלא צר ממטללתא היינו צשעה

שאין משתמש צהן דצשעת סעודה

אוכל צקערה צסוכה אצל שרגא

צעודו דולק ומשתמש לו לאורו אסור

דלמוכח לקמן פרק לולצ וערצה (ד'

מת. ושס) דתנן גצי צציעי של חג

גמר מלאכול לא יחיר סוכתו משום

דאי מתרמי ליה סעודתא אכיל צגווה

אצל מוריד את הכלים מן המנחה

ולמעלה מפני כצד יוס^(ט) שמראה

כמין עצמו לקראתו למקום שיסעוד

סס הלילה ואמרינן צגמרא אין לו

מקום להוריד כלים ונריך לאכול (ה)

זה ציום טוצ האחרון מה יעשה

ויזכר שאינו כמוסיף על המנוה

לעשות סוכה שמונה ימים מדליק

זה את הנר ומדחשיצ לה היכירא

צשעת הדלקה שמע מינה דאסור

צחג ושמא היינו טעמא דמשום

דמוקמינן צסוכה קטנה ומיישינן שמא

תשרף סוכתו ומדע דהדלקה דוקא

מדלא נקט מעייל את הנר כדנקיט

התס מעייל זה מאני מיכלא:

הדרן עלך הישן

ת"ר^(ז) בזמן שהחמה לוקה סימן רע לכל העולם כולו משל למה הדבר דומה

למלך בשר ודם שעשה סעודה לעבדיו והניח פנס לפניהם כעם עליהם

ואמר לעבדו טול פנס מפניהם והושיבם בחושך תניא^(ז) רבי מאיר אומר כל

זמן שמאורות לוקין סימן רע לשונאיהם של ישראל מפני שמלומדין במכותיהן

משל לסופר שבא לבית הספר ורצועה בידו מי דואג מי שרגיל ללקות

בכל יום ויום הוא דואג^(ט) תנו רבנן בזמן שהחמה לוקה סימן רע לעובדי

כוכבים לבנה לוקה סימן רע לשונאיהם של ישראל מפני שישראל מונין

ללבנה ועובדי כוכבים לחמה לוקה במזרח סימן רע ליושבי מזרח במערב

סימן רע ליושבי מערב באמצע הרקיע סימן רע לכל העולם כולו פניו

דומין דדם חרב בא לעולם לשק חיצי רעב באין לעולם לזו ולזו חרב

וחיצי רעב באין לעולם לקה בכניסתו פורענות שוהה לבא ביציאתו ממהרת

לבא וי"א חילוף הדברים ואין לך כל אומה ואומה שלוקה שאין אלהיה

לוקה עמה שנאמר^(ט) ובכל אלהי מצרים אעשה שפטים ובזמן שישראל

עושין^(ט) רצונו של מקום אין מתיראין מכל אלו שנאמר^(ב) כה אמר ה' אל

דרך הגוים אל תלמדו ומאורות השמים אל תחתו כי יחתו הגוים מהמה

עובדי כוכבים יחתו ואין ישראל יחתו^(ט) ת"ר בשביל ארבעה דברים חמה לוקה

על אב בית דין שמת ואינו נספד כהלכה ועל נערה המאורסה שצעקה

בעיר ואין מושיע לה ועל משכב זכור ועל שני אחין שנשפך דמן כאחד

^(ט) ובשביל ארבעה דברים מאורות לוקין על כותבי (פלסתר^(ט)) ועל מעידי עדות

שקר ועל מגדלי בהמה דקה בא"י ועל קוצצי אילנות טובות ובשביל ד' דברים

נבסי בעלי בתים נמסרין למלכות על משהי שמרות פרועים ועל מלוי ברבית

ועל

בתים לוקין ונמסרין למלכות על שמשהין בידם שטרות פרועין ושמלויין ברבית ושפוסקין צדקה ואינן נותנין ושספק בידו למחות ואינו מוחה. בזמן שמאורות לוקין סימן רע לעובדי כוכבים מלה"ד למלך שצשה סעודה. **בזמן**

שהחמה לוקה סימן רע לעובדי כוכבים [וכו'] שהאומות מונין לחמה לבנה לוקה סימן רע לבני מזרח במערב לבני מזרח במערב באמצע לכל העולם לקה כמין דם חרב בא לעולם

כמין שק רעב בא לעולם לקה בכניסתו פורענות שוהה לבוא ביציאתו פורענות ממהרת לבוא וי"א חילוף ובזמן שעושין רצון מקום אין מתיראין מכל אלו שנאמר ומאורות השמים אל תחתו וגו' עובדי כוכבים יחתו ולא ישראל יחתו: **ת"ר בשביל ד' דברים** חמה לוקה על אב ב"ד שמת ולא נספד כהלכה ועל נערה המאורסה שצעקה בעיר ואין מושיע לה ועל משכב זכור ועל ב' אחים שנשפך דמן כאחת ועל ד' דברים מאורות לוקין על כותבי פלסטר ועל מעידי שקר

חשק שלמה על ר"ח (א) אולי דג"ל למגרס דלא צעי קציעות א"ל סוכה ולעיווי צצגרא וכו' ועי' צרין דהציא פירוש זה צצס י"מ. צ) נראה דחסר כאן וג"ל עד שיגמור סעודתו היה ימן תחת הסוכה וירדו גשמים וירד אין מטריחין אותו לעלות עד שיאור טו.

ועל

בתים לוקין ונמסרין למלכות על שמשהין בידם שטרות פרועין ושמלויין ברבית ושפוסקין צדקה ואינן נותנין ושספק בידו למחות ואינו מוחה. בזמן שמאורות לוקין סימן רע לעובדי כוכבים מלה"ד למלך שצשה סעודה. **בזמן**

שהחמה לוקה סימן רע לעובדי כוכבים [וכו'] שהאומות מונין לחמה לבנה לוקה סימן רע לבני מזרח במערב לבני מזרח במערב באמצע לכל העולם לקה כמין דם חרב בא לעולם